

RELACION

PËR PROJEKTLIGJIN

DISA SHTESA DHE NDRYSHIME NË LIGJIN NR. 7895, DATË 27.1.1995, "KODI PENAL I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË", I NDRYSHUAR

I. NEVOJA PËR AMENDIMET E KODIT PENAL DHE QËLLIMET E PROJEKTLIGJIT

Projektligji adreson disa shtesa dhe ndryshime në Kodin Penal në fushat e mëposhtme:

- i. Mbrojtja nga dhuna e profesionistit shëndetësor;
- ii. Mbrojtja nga dhuna e policit, funksionarit publik, të zgjedhurit dhe personelit të shërbimit publik;
- iii. Rendi dhe qetësia publike/ndalimi i zhurmave;
- iv. Mbrojtja nga dhuna në sport;
- v. Mbrojtja e e të drejtës së autorit;
- vi. Ndalimi i veprimtarisë së lojrave të fatit;
- vii. Dekriminalizimi i gabimit mjekësor në rastet kur pasoja nuk vjen si rezultat i neglizhencës së mjekut;
- viii. Përdorimi i armëve dhe lëndëve plasëse pa leje të organeve shtetërore;
- ix. Mbrojtja nga kafshët shoqëruese në publik;
- x. Mbrojtja e mjedisit;
- xi. Siguria ushqimore.

Domosdoshmëria për amendimet në Kodin Penal për disa çështje, si prishja e qetësisë dhe rendit (goditja e policit), dhuna në shëndetësi, dhuna në aktivitete sportive, dhuna ndaj funksionarëve publike apo të zgjedhurve ka lindur referuar ngjarjeve të muajve të fundit ku incidentet e dhunës kundër mjekëve, ato në ndeshjet sportive, goditja ndaj policit apo veprat e dhunës kundër deputetëve e të zgjedhurve të tjerë kanë qënë të shpeshta. Parashikimet aktuale në Kodin Penal, rezulton se nuk garantojnë parandalimin për veprimet e dhunës. Dispozitat përkatëse në Kodin Penal për dënimin e këtyre fenomeneve ose kanë mangësi, ose sanksionojnë dënime të lehta ose nuk ekzistojnë. Me qëllim dënimin e cdo veprimi dhune dhe parandalimin e dhunës në shoqëri, propozohet ashpërsimi i dënimeve për veprat e dhunës ndaj policit, mjekut, sportistit, arbitrit, ndërmjetësit dhe trajnerit, funksionarëve publikë dhe të zgjedhurve, apo atyre që shërbejnë në shërbimin publik si dhe përfshirja e veprave të reja penale për adresimin e duhur të çështjeve të dhunës si akte që ngarkojnë me përgjegjësi penale.

Nevoja për ndryshime në Kodin Penal mbi çështjet për mbrojtjen e të drejtës së autorit vjen si pasojë e debatit të gjerë publik për rritjen e ndërgjegjësimit të shoqërisë kundër kopjimeve apo përdorimeve të padrejta të veprave të të tjerëve. Në Kodin Penal ka disa parashikime për mbrojtjen e pronësisë intelektuale apo riprodhimin e padrejtë të veprës së tjetrit, por dispozitat nuk janë të

plota sa i takon mbrojtjes së të drejtës së autorit, dhe dënime të përkatëse nuk i përgjigjen realitetit me qëllim parandalimin e këtyre fenomeneve shqetësuese për shoqërinë.

Ndryshimet që propozohen për ashpërsimin e dënimeve në veprimtarinë e lojrave të fatit janë pasojë e legjislacionit të ri në vend për ndalimin e veprimtarisë së lojrave të fatit dhe bixhozit.

Amendimet në lidhje me rendin dhe qetësinë publike janë pasojë e ankesave në rritje të qytetarëve anembanë vendit, që subjektet tregtare nuk respektojnë kërkesat e legjislacionit për zhurmat dhe synojnë ashpërsimin e dënimeve në rastet kur ka tejkalim të normave të lejuara me ligj për zhurmat në mjedise që prishin qetësinë publike.

Projektligji propozon dhe dekriminalizimin e gabimit mjekësor në rastet kur pasoja nuk vjen si rezultat i neglizhencës së mjekut. Këto ndryshime synojnë të përmirësojnë klimën në të cilën profesionistët e shëndetit kryejnë detyrën e tyre dhe përmbushin misionin e tyre. Dispozita ekzistuese e Kodit Penal gjatë zbatimit të praktikës gjyqësore ka sjellë gjithmonë e në rritje vështirësi për profesionistët e shëndetit të kryejnë detyrat e tyre. Kjo ka sjellë edhe zhvillimin e praktikave të ashtuquajtura të "mjekësisë difensive". Megjithatë, për rastet kur dëmet e ndjeshme mbi shëndetin e pacientit vijnë si rezultat i mashtrimeve apo veprimeve të paligjshme, propozohen ndëshkime në raport të drejtë me dëmin e shkaktuar.

Projektligji propozon ashpërsim të dënimeve për mbajtjen e armëve, armëve shpërthyese ose e lëndëve plasëse në kundërshtim me parashikimet ligjore apo pa leje të organeve kompetente si dhe të veprimeve që synojnë pengesat apo ndalimin me çdo mjet e mënyrë, të qarkullimit të mjeteve të transportit automobilistik, hekurudhor, ujor e ajror. Këto ndryshime kanë si qëllim frenimin e përdorimit të armëve apo lëndëve plasëse si dhe parandalimin e veprimeve që pengojnë qarkullimin e transportit në kundërshtim me parashikimet ligjore. Nje amendim për ndalimin e prodhimit, mbajtjes dhe përdorimit të armëve bërthamore propozohet me qëllim përmbushjen e detyrimeve të vendit nga marrëveshjet ndërkombëtare në fushën e sigurisë.

Ndryshimet që propozon projektligji në fushën e mbrojtjes së mjedisit kanë për qëllim të transpozojnë plotësisht Direktivën 2008/99/EC për Mbrojtjen e Mjedisit përmes Ligjit Penal, *(Raporti i Progresit për vitin 2016 thekson faktin se Direktiva për Krimin në Mjedis nuk është transpozuar ende)*.

Projektligji përcakton dhe veprat penale të kryera nga persona fizikë a juridikë, me dashje apo nga pakujdesia dhe të cilat bien ndesh me legjislacionin specifik për mjedisin dhe për rrezatimet jonizuese apo me lejet/autorizimet që janë miratuar në zbatim të tyre dhe që rrezikojnë të shkaktojnë ose shkaktojnë dëm real mbi cilësinë e ajrit, ujit, tokës, bimët, kafshët, shëndetin apo jetën e njeriut. Legjislacioni në fushën e mjedisit dhe të rrezatimeve jonizuese ka avancuar mjaft kohët e fundit, duke transpozuar në legjislacionin tematik/administrativ të vendit pjesë të rëndësishme të Acquis së BE për mjedisin, të miratuar në përputhje me Traktatin e KE-së dhe aktet për rrezatimet jonizuese të miratuara në përputhje me Traktatin e Euratomit. Por nuk mund të thuhet e njëjta gjë edhe për Kodin Penal. Ky i fundit, për veprat penale në fushën e mjedisit, mbetet ende thjesht me parashikimet kombëtare. Problematika e deri sotme në zbatimin dhe detyrimin e legjislacionit për mjedisin ka treguar se mjedisi nuk mund të mbrohet sic duhet vetëm përmes legjislacionit specifik/administrativ. Prandaj ky legjislacion duhet të plotësohet edhe me veprat

penale në fushën e mjedisit dhe sanksionet përkatëse të parashikuara në Kodin Penal. Për të siguruar një vazhdimësi dhe konsistencë midis kërkesave ligjore të legjislacionit specifik/sectorial për mjedisin dhe rrezatimet jonizuese të përfratura tashmë me ato të BE-së me parashikimet e Kodit Penal, kërkohet që edhe ky i fundit të reflektojë kërkesat e legjislacionit Evropian në fushën e mjedisit. Si pasojë e miratimit dhe zbatimit të këtyre amendimeve synohet dhe pritet që të rritet shumë ndërgjegjësimi për mbrojtjen e mjedisit i të gjithë aktorëve që veprojnë mbi mjedisin dhe që kanë potencial për ta rrezikuar atë përmes aktiviteteve të tyre.

Gjithashtu, projektligji adreson dhe disa ndryshime të rëndësishme që lidhen me sigurinë ushqimore, si një nga çështjet më aktuale, më delikate e njëkohësisht më sensitive në ditët e sotme. Projektligji propozon rishikimin e dispozitave ekzistuese që lidhen me sigurinë ushqimore dhe krijimin e figurave të reja të veprave penale, duke kriminalizuar fenomene/sjellje të cilat aktualisht, janë kategorizuar si forma të kundër-vajtjeve administrative, apo nuk kanë asnjë parashikim të mirëfilltë ligjor si shkelje - të cilat nuk duhet të përfshihen në këtë kategorizim administrativ, pasi për shkak të rëndësisë së marrëdhënieve juridike që synojnë të mbrojnë, natyrshëm duhet të klasifikohen si krime apo kundërvajtje penale.

Këto ndryshime kanë rëndësi tejet të lartë në funksion të garantimit të sigurisë ushqimore që është një komponent i sigurisë kombëtare, e lidhur ngushtësisht dhe me impakt të drejtpërdrejtë në shëndetin dhe jetën e popullsisë, ku mekanizmat mbrojtës duhet të bëhen efektivë në mbrojtje të interesave të konsumatorëve, si hallka më e pambrojtur e zinxhirit ushqimor.

II. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PROJEKTLIGJIT

1. Në nenin 50 të Kodit Penal është shtuar si rrethanë rënduese në përcaktimin e dënimit për veprën penale, situata kur vepra drejtohet ndaj personave të zgjedhur dhe funksionarëve publikë.
2. Neni 96 i Kodit Penal riformulohet duke synuar dekriminalizimin e gabimit mjekësor. Neglizhenca në trajtimin mjekësor të të sëmurëve, si veprim apo mosveprim në kundërshtim me standartet profesionale në mjekësi së bashku me pasojat që vijnë nga kjo neglizhencë do të jenë përcaktuese për përgjegjësinë penale të mjekut. Sanksioni varion nga gjobë deri në shtatë vjet heqje lirie.
3. Shtohet neni 149/c që propozon rastet e kundërvajtjes penale për shkeljen e të drejtave të autorit dhe dënimin me gjobë ose me burgim deri në dy vjet. Në rastin e përsëritjes apo kryerjes së veprës në bashkëpunim dispozita parashikon ashpërsim dënimi.
4. Neni 197 riformulohet si pasojë e legjislacionit të ri për ndalimin e bixhozit dhe të lojrave të fatit. Organizimi dhe ushtrimi i veprimtarive të lojrave të fatit, lotarive apo bixhozit, në kundërshtim me ligjin, dënohen me burgim nga një deri në tre vjet. Dënimi rëndohet nëse në këto veprimtari marrin pjesë persona nën 18 vjet ose nëse veprimtaritë organizohen nga persona të veshur me pushtet ose kryejnë funksione publike.
5. Parashikimet e neneve nga 201 deri në 203 ndryshohen duke transpozuar Direktivën 2008/99/EC për Mbrojtjen e Mjedisit përmes Ligjit Penal. Konkretisht, Neni 201

riformulohet dhe pas tij shtohen dhe 5 dispozita të reja për të ashpërsuar dënimet e krimeve mjedisore si ndotja e ajrit dhe e tokës, shkaktimi i fatkeqësive mjedisore, keqmenaxhimi i mbetjeve, transportimi i mbetjeve në kundërshtim me ligjin, zhvillimi i aktiviteteve të rrezikshme, veprimtaritë në kundërshtim me ligjin në lidhje materialet bërthamore dhe substancat radioaktive të rrezikshme. Rethana rënduese në caktimin e dënimit parashikohen në rastet kur shkaktohet dëmtim i rëndë në shëndetin apo vdekja e njeriut.

6. Neni 202 riformulohet duke synuar mbrojtjen e habitateve në zonat e mbrojtura, ndërsa neni 203 riformulohet me qëllim mbrojtjen e mjedisit nga përdorimi i substancave ozon-holluese.
7. Pas nenit 207, shtohet neni 207/1 që parashikon sanksionet për shkeljen e rregullave të mbajtjes së kafshës së shoqërimit. Dënimi ashpërsohet në rastin e pasojave të rënda nga shkelja e këtyre rregullave, sic është plagosja apo vdekja e personit.
8. Neni 237 “Goditjet për shkak të detyrës”, riformulohet; Ashpërsohen dënimet për goditjet dhe veprat e dhunës kundër punonjësit që kryen një detyrë shtetërore apo një shërbim publik, si dhe ndaj personit të zgjedhur apo funksionarit publik, që parashikohet në Kod për herë të parë si vepër penale. Dënime më të ashpra parashikohen për goditjet ndaj policit dhe profesionistit shëndetësor, si dhe kur vepra penale kryhet në mjediset e institucionit shtetëror apo në vendin ku jepet shërbimi publik, (spital, klinikë etj). Në të njëjtën frymë me parashikimet e nenit 237, është riformuluar dhe neni 238 “Kanosja për shkak të detyrës”.
9. Pengimi i ushtrimit të detyrës së profesionistit shëndetësor prezantohet si kundërvajtje e re penale dhe për këtë qëllim shtohet një dispozitë e re pas nenit 238 të K.Penal.
10. Paragrafi i parë i nenit 274 “Prishja e qetësisë publike” riformulohet duke parashikuar dënimin për ushtrimin i veprimtarisë ekonomike që lëshon/gjeneron zhurmë në mjedis, në kundërshtim me ligjin apo në tejkalim të normave të lejuara me ligj.
11. Shtohen dy dispozita të reja pas nenit 274, që adresojnë veprimet e dhunshme në aktivitetin sportiv si goditja e sportistit, trajnerit, arbitrit, ndërmjetësit sportiv apo hedhja e sendeve të forta në fushën e lojës ose mbi masën e njerëzve, mbajtja apo përdorimi i lëndëve piroteknike, fishekzjarreve, flakadanëve, gjatë zhvillimit të një aktiviteti sportiv. Ashpërsim dënimi parashikohet në rastet kur vepra kryhet më shumë se një herë apo kryhet nga drejtues ose anëtarë të klubeve sportive.
12. Neni 278 riformulohet duke ashpërsuar dënimet për mbajtjen apo përdorimin e armëve, armëve shpërthyesë ose e lëndëve plasëse pa lejen e organeve kompetente shtetërore. Në rast të përsëritjes apo pasojave të rënda dënimi maksimal i aplikueshëm është pesëmbëdhjetë vjet. Është shtuar një dispozitë e re, neni 278/b, që synon ndalimin e ptohdimit, mbajtjes, tregtimit të armëve bërthamore, nukleare ose kimike të dëmtimit në masë të popullsisë.

13. Neni 288 është riformuluar dhe tre dispozita të reja shtohen pas këtij neni që synojnë ndalimin e prodhimit dhe shitjes së ushqimeve dhe lëndëve të tjera të rrezikshme për shëndetin, ndalimin e importimit, prodhimit dhe tregtimit të ushqimeve, pijeve, barnave dhe artikujve të tjerë ushqimorë jashtë afatit të përdorimit, dënimit e mashtrimit me produktet ushqimore si dhe ndalimin e thyerjes, heqjes, zëvendësimit e shenjave të sigurisë së organeve shtetërore në fushën e sigurisë ushqimore. Dënime më të ashpra parashikohen në rastet e bashkëpunimit për kryerjen e veprës penale, përsëritjes, rastet kur shkaktohet dëmtimi i rëndë i shëndetit të personit ose vdekja e njeriut, vdekja e fëmijëve apo grave shtatzana.

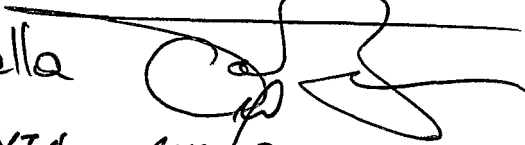

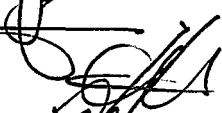

III. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTLIGJIT

Projektligji është iniciativë e grupit parlamentar të Partisë Socialiste dhe materializim i vullnetit të mazhorancës qeverisëse për realizimin efektiv të të drejtave dhe lirive të shtetasve në disa fusha. Projektligji u hartua nga disa deputetë të Komisionit për Cështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut, në bashkëpunim me ekspertët ligjorë të Kryeministrit dhe Ministrisë së Linjës sipas çështjeve që adresojnë ndryshimet e propozuara.

Në hartimin e dispozitave të projektaktit që lidhen me sigurinë ushqimore, u mor në konsideratë materiali i grupit të punës së përbërë nga përfaqësuesit e Ministrisë së Bujqësisë, Agjencisë Kombëtare të Ushqimit, Prokurorisë së Përgjithshme dhe ekspertët Euralius (Tetor 2018), depozituar pranë Komisionit për Cështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut, në kuadër të nismës për rishikimin e Kodit Penal për mbrojtjen e kafshëve. Ndihmesë në hartimin e këtij projektligji dhanë ekspertët e Kryeministrit. Ministria e Mjedisit dhe Turizmit kontribuoi për hartimin e ndryshimeve që lidhen me mbrojtjen e mjedisit. Ndryshimet në lidhje me dekriminalizimin e mjekimit të pakujdesshëm dhe mbrojtjen e mjekëve u hartuan në konsultim me Komisionin e Shëndetësisë dhe Cështjeve Sociale, Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Ministrinë e Drejtësisë. Ndryshimet mbi dënimin e veprave të dhunës ndaj policit, atyre që punojnë në shërbim publik, funksionarëve publikë dhe të zgjedhurve, u hartuan në konsultim me Ministrinë e Rendit dhe Ministrinë e Drejtësisë.

Referencë në hartimin e projektligjit u bë në legjislacionin italian sa i takon dekriminalizimit të mjekimit të pakujdesshëm, kuadrit ligjor në disa vende të Bashkimit Europian dhe rezolutave të Asamblesë Parlamentare të Këshillit të Europës, akteve të UEFA dhe FIFA sa i takon dhunës në sporte, direktivat e zbatueshme në Bashkimin Europian sa i takon mbrojtjes së mjedisit, si dhe legjislacionin e Kosovës, Italisë, Greqisë, Polonisë, Francës, dhe Kalifornisë në fushën e sigurisë ushqimore.

DEPUTETËT

1. Taulant Balla
2. ULSI MANJA
3. Blelinda Gjylauveri
4. Yeshilole Busaka
5. Danner Spuro
6. ERVIN BUSHATI

7. Baskin film *[Signature]* 2019
8. Klasiern Spieler *[Signature]*
9. Gamonek Vokaj *[Signature]*
10. Alket Hyseni *[Signature]*
11. Kolna Shometa *[Signature]* 2019